

Няхай сустрэча будзе не апошняяй

Землякі з ЗША на прыёме у Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі

НАЛЯ двух тыдняў правялі ў роднай Беларусі нашы суайчыннікі, якія прыехалі сюды са Злучаных Штатаў Амерыкі па турысцкіх пуцёўках. Мы паведамлялі ўжо аб радасных сустрэчах, задушэўных гутарках, што адбываліся ў гарадах і вёсках, аб тым, як цёпла і сардэчна сустракалі сваіх землякоў іх родныя і знаёмыя. Нікому з нашых гасцей не хочацца пакідаць роднай зямлі, але турысцкае праднісанне няёмальнае, яно дыктуе сваё: час развітвацца.

І вось цудоўнай летняй раніцай турысты сабраліся ў банкетнай зале гасцініцы «Мінск» на снеданне, наладжанае Беларускай секцыяй Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі, рэдакцыяй газеты «Голас Радзімы» і радыё.

На прыёме прысутнічаюць старшыня секцыі народны артыст СССР Рыгор Раманавіч Шырма, члены секцыі: паэт Максім Танк, рэдактар газеты «Голас Радзімы» Леанід Януравіч Прокша, дырэктар Мінскага аддзялення «Интурист» Яўгеній Антонавіч Саломенік, журналісты, фотарэпарцёры.

Нашы амерыканскія госці маюць магчымасць выбраць тут жа, у гэтай зале, фатаграфіі, прысвечаныя іх знаходжанню на Радзіме; павесці на памяць нумар беларускай газеты «Голас Радзімы», сфатаграфавана перад ад'ездам з гасцініцы Мінска.

Дні знаходжання на Радзіме здружылі турыстаў нават з незнаёмымі да гэтага людзьмі, і ўсім ім вельмі шкада расставання.

Нашы госці садзяцца за стол. Напаўняюцца бакалы. Са словамі прывітання, з пажаданнямі далейшага ішчаслівага падарожжа па Савецкаму Саюзу да іх звяртаецца рэдактар газеты «Голас Радзімы» Л. Прокша. Ён расказвае гасцям са Злучаных Штатаў аб дзейнасці газеты, аб яе цесных сувязях з суайчыннікамі.

Затым да турыстаў звяртаецца старшыня Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі, народны артыст Савецкага Саюза Р. Шырма.

Прамова

Рыгора Раманавіча Шырмы

— Дарагія госці!
Дазвольце падняць тост за ваша здароўе, за ваш дабрабыт, за тое, каб вы адсюль, з нашай дарагой Беларусі, павезлі самыя светлыя ўражанні, такія ж светлыя, як наша краіна.

Раней гаварылі, што Беларусь — гэта грязь, балота, пясок і г. д. У нас сапраўды было ўсё гэта — і грязь, і балота. Але тыя часы прайшлі, і той, хто зрабіў турысцкае падарожжа па Савецкай Беларусі, змог убачыць яе незвычайнае харавство.

Ёсць у нас такі раён — Браслаўшчына. Там сотні азёр, якія па характэру свайму не ўступаюць Скандынаўскім фіёрдам, а можа і прыгажэйшыя за іх. Гэтыя азёры акаймаваны мяккай цудоўнай прыродай. У нас ёсць выдатныя пушчы — Белавежская і іншыя, у якіх адчуваеш сябе, як у самых велічных храмах.

У нас цячэ славуная рака наша Нёман, якая праходзіць праз Налібоцкую пушчу. У яе упадаюць прытокі, і калі глядзець з Нёмана на іх, то такога харавства пейзажу, можа, і ў Левітана не было. Гэта рака — найчысцейшая. Яна акаймавана векавымі дубамі і ліпамі, якія сыходзяцца над гэтай ра-

кой, утвараючы цудоўную фантастычную арку.

У нас ёсць возера Свіцязь, услаўленае Адамам Міцкевічам. Яно незвычайнага харавства і таму стала ў нас дарагім запаведнікам. Міцкевіч стварыў польскую літаратуру, ён — заснавальнік яе, але мы, беларусы і рускія, таксама любім і паважаем паэта. У нас ёсць музей Адама Міцкевіча ў Навагрудку, там ёсць калгас, дзе любоўна ахоўваецца дуб Міцкевіча, пад якім ён ствараў свае цудоўныя балоды. Будучы ў эміграцыі ў Парыжы, Міцке-

складзе дэлегацыі Беларускай ССР я быў удзельнікам XV гістарычнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Праўда, там мы былі абмежаваны часам і тымі кардонамі, праз якія не маглі сустрэцца са многімі братамі і сябрамі на чужыне. Але ў мяне ўсё ж засталася незабыўнае ўражанне ад аднаго вечара. Гэта быў шаўчэнкаўскі вечар, арганізаваны ў Нью-Йорку прагрэсіўнымі дзеячамі — рускімі, беларускімі, польскімі.

Мне выпаў гонар выступіць на гэтым вечары. Вялікая зала

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЁ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 46 (531)

Чэрвень 1961 г.

Год выдання 7-ы

віч успамінаў аб Беларусі, як аб цудоўнай краіне, якую любіў і якая натхняла яго творчасць.

Па нашай зямлі працякае палавіна Дняпра, Сожа з усім іх харавством. У нас ёсць і палескія балоты, з якімі мы вядзем барацьбу. З гэтых асушаных балот цяпер здымаюцца багатыя ўраджай. Раней у нас быў павятовы гарадок Столін і Давід-Гарадок на Палессі, куды можна было дабрацца па Прыпяці толькі на лодках-душгубках. Цяпер туды пракладваюцца добрыя асфальтаваныя дарогі.

Хацелася б, каб вы вынеслі любоў і павагу да нашай цудоўнай краіны, да нашай Беларусі, на якой спрадвечу тапталіся ўсякія наезнікі і якім цяпер назаўсёды забаронена дарога.

Аднойчы мне з маім калектывам давялося вяртацца дамоў пасля гастролей у Запар'і. Мы вярталіся летам, і калі ступілі на родную беларускую зямлю, калі ўбачылі, як сінімі хвалямі калышацца жыта, мае таварышы казалі: «Гэту зямлю цалаваць трэба — яна цудоўная».

Таксама цудоўны і наш народ, на псіхалогію якога мае ўплыў тая ж мяккая і цудоўная прырода.

За вашу працу, дарагія госці, за ваш далёкі шлях да нас, за ваша здароўе дазвольце падняць тост!

Госці доўга апладзіруюць Р. Шырму, узнікаюць бакалы за далейшае працвітанне роднай старонкі і яе народа.

Са словам-прывітаннем да нашых суайчыннікаў звяртаецца член Беларускай секцыі Камітэта паэт Максім Танк.

Прамова Максіма Танка

— Дарагія нашы госці!
Можа, госці і не тое слова. Мне хочацца сказаць — таварышы, дарагія нашы сябры і браты! Таму што людзі, якія нарадзіліся тут, выехалі на чужыну, але не забылі сваёй Бацькаўшчыны, яны гасцямі з'яўляюцца там, а дом іх застаецца тут, на Беларусі, Украіне — у нашай вялікай Савецкай краіне.

У апошнія часы мне давялося некалькі разоў пабываць у Злучаных Штатах Амерыкі. У

Максім Танк.

была перапоўнена людзьмі, якія прыйшлі ўшанаваць па- (Заканчэнне на 2-й стар.)

Цягач для транспарціроўкі самалётаў

Прыгожая і арыгінальная па канструкцыі машына стаіць у эксперыментальным цэху Мінскага аўтазавода. Гэта новы цягач для транспарціроўкі самалётаў на аэрадромах Грамадзянскага паветранага флоту.

Яшчэ летась выпусцілі аўтазаводцы доследны ўзор такой машыны. Ён выдатна зарэкамендаваў сябе ў эксплуатацыі. Прадпрыемства атрымала заказ на выпуск аднатыпных цягачоў. Гэтая работа была выканана хутка і дабраякасна. Нядаўна машыны паступілі за казчыкам.

Наш земляк П. К. з Заходняй Германіі прасіў паказаць новабудовлі Оршы. Выконваем яго просьбу.

На здымку: агульны выгляд аднаго з новых рабочых пасёлкаў Оршы.

Выступае Р. Р. Шырма.

П а
роднай
Беларусі

Новае —
у вытворчасць

ВІЦЕБСК. На станкабудуначых заводах імя Кірава, «Чырвоны барацьбіт», імя Камінтэрна і заточных станкоў, на Аршанскім ільнокамбінаце, дывановым камбінаце і іншых прадпрыемствах вобласці з кожным годам расце колькасць вынаходнікаў і рацыяналізатараў.

Толькі за два гады сямігодкі эканамічны эфект ад укаранення рацыяналізатарскіх прапаноў склаў больш за 5,4 мільёна рублёў. За актыўную работу па паскарэнню тэхнічнага прагрэсу звыш 40 рацыяналізатараў вобласці ўзнагароджаны ганаровымі граматамі і граматамі Вярхоўнага Савета БССР, а лепшым прысвоена ганаровае званне заслужанага рацыяналізатара.

Вынаходнікі і рацыяналізатары вобласці разгарнулі барацьбу за дастойную сустрэчу ХХІІ з'езда партыі. Вырашана ўнесці ў фонд сямігодкі не 17,5, як прадугледжвалася ранейшымі абавязательствамі, а 20 мільёнаў рублёў і выканаць сямігодку рацыяналізатараў за шэсць год.

Няхай сустрэча будзе не апошняй

(Пачатак на 1-й стар.)

мяць вялікага Тараса Рыгора-віча.

Выступалі хоры, самадзейнасць, і я бачыў, з якой вялікай любоўю да далёкай Радзімы жывуць тут людзі, як захоўваюць яны ў сваім сэрцы памяць аб ёй і яе дастойных людзях.

Максім Танк падрабязна расказвае аб сустрэчах з суайчыннікамі, аб тым, як яны цікавіліся ўмовамі жыцця Савецкай краіны, зменамі, якія адбыліся ў Савецкім Саюзе.

Паэт абвясчае тост за здароўе гасцей, жадае ім шчаслівага шляху.

Ад імя амерыканскіх турыстаў выступае кіраўнік турысцкай групы Віктар Аляксандравіч Яхантаў.

Прамова Віктара Аляксандравіча Яхантава

В. А. Яхантаў.

Дарагія таварышы! Мы прыехалі на родную зямлю, туды, дзе нарадзіліся. Мы бачым не толькі цудоўную краіну, якую так пазычыла апісаў наш старшыня, але і цудоўных яе людзей. Кожны раз, калі я прыязджаю сюды, я бачу незвычайную, сардэчную гасціннасць. Людзі ў вас добрыя, а гэта важней за ўсё.

Прыехалі мы да вас не з-за цікавасці, а таму, што ўсе старыя, хацелі пабачыць родную

зямлю і, як сказаў старшыня, пацалаваць яе. Гэта не рамантыка, а гэта тое, што дорага кожнаму чалавеку. Няма нічога даражэй, чым родная зямля, родны народ, родная атмосфера.

Руская прымаўка гаворыць: «Што маем — не хаваем, згубіўшы — плачам». Але ведаюць, што большасць з гэтых людзей, што сядзяць зараз за сталом, паехалі ў Амерыку зусім не па свайму жаданню — іх гнала галечка. Яны ўцякалі ад жорсткага і несправядлівага царскага рэжыму. Людзі гэтыя, што паехалі яшчэ да першай сусветнай вайны, не бачылі іншага выхаду — яны марылі зарабіць крыху грошай і вярнуцца на Радзіму. Але пачалася вайна, потым рэвалюцыя, людзі абзавяліся сем'ямі, трэба было выхоўваць дзяцей — адным словам, прыжыліся. Засталіся. І вось цяпер, на старасці год, удалося зноў пабачыць на роднай зямлі, паглядзець, пацалаваць яе.

Тое, што мы бачым, гаворыць аб незвычайных поспехах. Гэта ўсе ведаюць, гэта ўсе прызнаюць. Я часта задумваюся над вашым лёсам і кажу: які вы шчаслівы народ! Жадаю вам шчасця, здароўя, далейшых поспехаў на вашу радасць таксама, як і на нашу радасць.

Усхваляваную прамову В. А. Яхантава ўсе ўдзельнікі сустрэчаюць гарачымі апладысмантамі. Кіраўнік групы амерыканскіх турыстаў выказвае запаветныя думы кожнага, хто многа-многа год назад пакінуў Радзіму, але хто і па сённяшні дзень не мае сіл забыць яе.

В. А. Корсак.

Прамова турысткі Веры Адольфаўны Корсак

Паважаны старшыня! Дарагія нашы сябры!

Ад усёй душы мы дзякуем вам за тую гасціннасць і сардэчнасць, якая была аказана нам на беларускай зямлі. Мы ад'язджаем задаволеныя: нас усюды вазілі, усё паказвалі. І ў першую чаргу тое, што цікавіла нас.

Вы ветліва падарылі нам кнігі і фота дарагіх нашым сэрцам мясцін. Ад імя таварышаў сваіх дзякую за ўсё гэта.

Жадаю, каб між двума нашымі народамі — савецкім і амерыканскім — была моцная дружба, каб мір панаваў ва ўсім свеце.

Дзякуй!

За сталом даўно пануе ўжо дух сардэчнай атмасферы. Госці дзеліцца сваімі ўспамінамі аб днях, праведзеных у родных мясцінах, з захопленнем гавораць аб усім тым, што бачылі ў гарадах і вёсках Савецкай Беларусі, расказваюць аб моцных сувязях з Радзімай.

Пліп Трафімавіч Панасеня паведамляе членам Камітэта, што тут, у Мінску, у яго адбылася незабыўная сустрэча з дачкой, якая прыехала з Сахаліна.

— Амаль кожны тыдзень атрымліваю вашу газету, — гаворыць Панасеня. — Калі ехаў сюды, захапіў выразкі з вашай газеты. Дай, думаю, пагляджу,

ці ўсё так, як пішаце вы. І вось цяпер трапляю ў родны Слонім. Хаджу па вуліцах, прагна прыглядаюся да ўсяго. Так, старога Слоніма няма, а новы горад, той, аб якім расказвае газета «Голас Радзімы», узноўлены ў фотаздымках так, як ён ёсць.

Праўдзівая ваша газета, і мы жадаем ёй усяго добрага.

П. Т. Панасеня.

Госці яшчэ! яшчэ раз сардэчна дзякуюць за цёплую сустрэчу і выказваюць надзею на тое, што яна будзе не апошняй на гэтай свяшчэннай роднай беларускай зямлі.

Г. МАР'ЯСАУ.

Ю. К. Радзюк глядзіць на гадзіннік, які падарыў ёй брат Вікенцій.

на падыйшла да стала, на якім стаялі каробкі з цукеркамі, духамі, статуэткі і іншыя рэчы.

Чытаю вашу газету «Голас Радзімы». Гэта газета, з якой мы чэрпаем праўдзівыя весткі аб Радзіме. Цяпер я ў гэтым асабіста пераканалася.

Вельмі рада, што хоць на старасці год пабывала на сваёй роднай Бацькаўшчыне.

«Там, дзе калісьці я пасвіў кароў»

— З нецярпеннем чакаў таго дня, калі ступлю на родную зямлю, — расказвае Філімон Паўлавіч Пікулік.

Успомнілася тым мясціны, дзе пяцьдзесят год назад я пасвіў кароў, а яны па калена правальваліся ў балота, якое акружала нашу вёску — Лугавую Слаба-

Развітваючыся з роднай Беларуссю

Вось і надыйшоў ён, гэты апошні дзень знаходжання нашых гасцей у Беларусі. Цёплыя, незабыўныя сустрэчы з роднымі, паездкі ў калгасы і саўгасы, экскурсіі ў музеі, кіно, школы, паркі. Белавежскую пушчу, гутаркі з прадстаўнікамі грамадскасці Беларусі — усё гэта надоўга захаваецца ў памяці тых, хто многа год назад пакінуў родны край.

Другое развітанне

Мы засталі Рыгора Ільіча Пяхоту ў гасцініцы. На stole — сялянскі сыр, яйкі, вэндліна, масла, булкі. Прыводзіць дарагога гасця прыехалі з Чэрвеньскага раёна сёстры Ульяна, Ганна, Алена, пляменніца — Галя і Марына. Прывезлі падарункі — прыгожае саматкане пакрывала, набор беларускага віна «Белавежскі зубр». Укладваючы ўсё гэта ў чамадан, Рыгор Ільіч расхваляваўся:

— Вы ведаеце, гэтае другое развітанне з Радзімай, з роднай Беларуссю, яшчэ больш цяжкае. Памятаю, першы раз я пакінуў родны край дваццацігадовым юнаком, нялёгка жылося — васьмі і пайшоў шукаць шчасця на чужыне. Цяпер жа я, свядомы чалавек, развітваюся з

маці-Беларуссю, якая дала мне жыццё. Гэта вельмі цяжка.

Я вяртаюся ў Амерыку з самымі лепшымі пацунцамі. А, прызнацца, было боязна ехаць сюды. Варожая хлуслівая прапаганда робіць сваю чорную справу. Было боязна ўбачыць галечку, ад якой уцякаў у 1912 годзе.

І што я ўбачыў? Заможную культурную вёску, родную маю Новую Ніву. Як змянілася яна! 49 год назад я жыў у старой хаце, спаў на падлозе. Сёстры ж мае пабудавалі новыя дамы, абстаўлі іх дабротнай мэбляй, жывуць у поўным дастатку. Пляменніца Марыя вучыцца ў Барысаўскім медыцынскім вучылішчы, яе сястра Галіна ўжо працуе медыцынскай сясстрой у балніцы.

Мне казалі: «Куды ты сабраўся? Табе там і хлеба не дадуць, бо ў іх саміх няма». Але шаптуны памыляюцца. Калгаснікі ў іх хлеба не прасяць. У іх цяпер усё ёсць.

«Не бачу галодных

ЛЮДЗЕЙ...»

— Сустрэцца з роднымі марыла дзесяці год. Пакінула ж іх яшчэ ў 1913 годзе, — расказвае Юлія Канстанцінаўна Радзюк. — Шкадавала іх, вядома. Многія ж гаварылі, што ў Расіі лютуе голад. Накупіла падарункаў. Прыехала. Але не галоднымі, а задаволенымі сваім жыццём сустрэла я сваёй.

Наведала іх вёску Забалаць у Дзяржынскім раёне. Чыстыя вуліцы, абпал якіх стаяць новыя прасторныя дамы. Усе калгаснікі жывуць у дастатку. На памяць аб нашай незабыўнай сустрэчы мой брат Вікенцій падарыў мне гадзіннік «Зара», зроблены на Мінскім гадзінніковым заводзе, які, дарэчы, мы таксама наведалі.

А паглядзіце, колькі яшчэ падарункаў надарылі родныя, — Юлія Канстанцінаў-

Ф. П. Пікулік дзеліцца ўражаннямі з нашым карэспандэнтам.

ду. Нялёгка жылося, пабачыў і голад, і нястачу. І вось я зноў у роднай Слабодзе.

На месцы былых балот — урадлівыя палі, на якіх калгаснікі вырошчваюць моркву, буракі, агуркі, памідоры і іншую гародніну.

Кранальнай была сустрэча з сясстрой Ганнай. Доўгі час стаялі мы, абняўшыся, і не маглі прагаварыць ні слова, толькі плакалі. Вельмі рад, што сястра жыве цяпер добра, ні ў чым не мае нястачы.

Сягоння, развітваючыся з Мінскам, асабліва многа хадзіў па гэтай дарагому мне гораду. Там, дзе калісьці на вуліцах Губернатарскай, Саборнай і Іншых стаялі стаярыя, трухлявыя дамы, — выраслі цэлыя архітэктурныя ансамблі. Я ў захопленні ад Мінска і яго жыхароў.

Я шчаслівы, што сваімі вачыма зноў убачыў родную краіну, родных людзей. Яны — цудоўныя. Хлуснёй цяпер ніхто мне вочы не закрыве.

БЫЛО І ТАК...

(ЗАМАЛЕўКА З НАТУРЫ)

Яна гаварыла па-беларуску, і гэта мяне зацікавіла: чалавек пражыў каля 50 гадоў у ЗША і не забыў роднай мовы. Але навокал яе стаялі родзічы, і не хацелася перашкаджаць іх размове, — яны ж столькі гадоў не бачыліся.

Госця размаўляла вельмі гучна і час ад часу пальцам прычышчала то адно то другое вуха. Відаць, у яе вушах гудзела ад знаходжання больш за дзве гадзіны ў пасажырскім самалёце.

— І табе паслала, і табе паслала, — даляталі словы госці. — Не атрымалі? Дзіўна. Я ж усім паслала...

— А навошта нам, цётка, вашы пасылкі, — адказаў маю прыгожы мужчына ў шырым гарнітуры. — Мы рады вас бачыць. Гэта лепшы для нас падарунак.

— І сапраўды, — падтрымалі пляменніка старэйшыя. — Кінь ты, Маланя, пра гэтыя пасылкі. Яны нам не патрэбны. І грошы мы маем, і купіць можна усё.

Я заўважыў, што ў час размовы Маланя часта падазрона глядзелася. І хоць мне вельмі пацалася пагутарыць з зямлячкай з Амерыкі, але давядося

адыйсці і ўстрымацца ад свайго намеру.

На другі дзень на лесвіцы гасцініцы «Мінск» я сустрэў пляменніка цёткі Малані. Ён быў з жонкай.

— Ну як адчувае сябе ваша цётка? — спытаў я.

— Добра. Была ўчора ў нас у гасцях. Вельмі ёй спадабалася наша кватэра. Сфатаграфалася.

— А вы жывяце ў Мінску?

— Так, жыву ў Мінску, працую на заводзе.

— У вас добрая кватэра?

— Добрая, вельмі добрая. Але вы заходзьце. У мяне васьм ключ. Цётка зараз прыздзе.

Мы зайшлі ў пакой.

— На заводзе мяне адпусцілі, — працягваў рабочы, — каб я змог пахадзіць з Маланяй Сямёнаўнай па гораду.

Прышла цётка. Я прадставіўся.

— У аэрапорце, — растлумачыў я, — не адважыўся да вас падысці. Вы так добра гаварылі па-беларуску...

— Па-беларуску? — здзіўлялася Маланя Сямёнаўна. — Я гавару па-вясковому, як у нас

(Заканчэнне на 3-й стар.)

Р. І. Пяхота.

БЫЛО І ТАК...

(ЗАМАЛЕУКА З НАТУРЫ)

(Пачатак на 2-й стар.)

калісьці размаўлялі ў Рубяжэ-вічах.

— А як там, у Амерыцы, дома вы размаўляеце?

— І па-простаму, і па-амерыканску. Зяць у мяне амерыканец.

— Вы дзе жывяце?

— За Нью-Йоркам. У незвычайным гарадку.

— А прыгожы горад Нью-Йорк?

— Эт, брудны страшэнна, старыя дамы, абвалы часта бываюць, людзей душаць... Але што я кажу. Гэта ж, здаецца, нельга гаварыць, — спалохалася яна.

— Чаму нельга? Калі гэта праўда, дык яе не ўтоіш.

— У вас, мне казалі, нельга нічога гаварыць. А вось у нас, мне казалі, усё можна гаварыць і смяцца нават з прэзідэнта. Мы смяемся з прэзідэнта. Нават нам казалі, што гэта трэба так. А ў вас нельга смяцца.

Я не стаў пытацца ў Малані Сямёнаўны, што азначае — «мне казалі» і хто ёй усё гэта сказаў. Але зразумеў, што гэты чалавек быў кімсьці збіты з панталыку, але па сваёй прастаце гаварыў тое, што яму казалі. Я вырашыў ёй сёе-тое растлумачыць.

— А навошта нам смяцца з людзей, якіх мы выбіраем на кіруючыя пасады? Калі яны не падыходзілі б на гэтыя пасады, народ бы іх не выбіраў. Не для смеху ж выбіраюцца органы ўлады. Калі нам захочацца пасмяцца, мы можам ехадзіць у

цырк ці ў тэатр. Мы не лічым выбары камедыяй.

Маланія Сямёнаўна згадзілася з намі і сказала, што ёй непрыемна смяцца з прэзідэнта. І наогул усё гэта глупства, бо смеяцца ці не смеяцца, а справы ад гэтага не мяняюцца. Яна аглынулася спалохана і сказала:

— Што з таго смеху, калі ўсё застаецца так, як ёсць.

— А як вы жывяце? У вас ёсць уласны дом?

— Эт, слёзы, не дом.

— Чаму?

— Сын мой загінуў на фронце ў Францыі ў час мінулай вайны. Ён быў застрахаваны на 10 тысяч долараў.

— Вы атрымліваеце пенсію?

— Цыркаюць па 50 долараў. Каб аддалі ўсе адразу, купілі б дом. А то разлічвалі на гэтыя дзесяць тысяч, узялі дом на выплату. Працэнты растуць. Дом гніе, трэба рамантаваць. Так, відаць, да смерці не выплаціш за гэты дом... Але не ведаю, ці магу я гэта гаварыць.

Яна была напалохана, збянтэжана. «Чаго яна баялася?» — пытаў я сам сябе. Ідучы ў рэдакцыю. — Толькі не нас, хоць і казалі, што там у іх «дэмакратыя». Вось прадэтаўнікамі гэтай самай дэмакратыі яна і была напалохана.

Праз два тыдні я зноў убачыў Маланню Сямёнаўну ў аэрапорце. Яна стаяла, як і ў той вечар, сярод сваіх родных, гучна размаўляла, смялася. На твары яе я не бачыў больш спалоху, яна не аглядалася па баках...

Лявон ВЕРАШЧАКА.

СЛУГІ імперыялізму

Аўтар гэтага артыкула Уладзімір Антонавіч Мірановіч у час гітлераўскай акупацыі быў уцягнуты буржуазнымі нацыяналістамі ў створаны імі, нахштальт «Гітлер-югенда», саюз беларускай моладзі. Ён нават быў кіраўніком гэтай арганізацыі на Барысаўшчыне. Мірановіч пераканаўся, аднак, што глыбока памыляўся, садзейнічаючы ворагу, з якім наш народ вёў бязлітасную барацьбу і перамог. Цяпер Мірановіч працуе настаўнікам у сярэдняй школе. Яму даверылі выхоўваць саветкіх дзяцей.

Беларускія нацыяналісты ніколі не былі і не будуць сябрамі нашага народа. Уся іх палітыка і ідэалогія, як вядома, накіравана на распальванне нацыянальнай розніцы паміж працоўнымі ўсіх нацыянальнасцей і на ўмацаванне панавання адной нацыі над другой або адной нацыі над другімі.

Нацыяналізм, у тым ліку і беларускі, нараджаецца капіталістычным ладам. Распаўсюджваючы нацыяналістычную ідэалогію сярод народных мас, буржуазія імкнецца пасяць варожасць паміж працоўнымі розных нацый і перашкодзіць тым самым іх аб'яднанню для барацьбы за сваё вызваленне, адцягнуць іх ад класавай барацьбы, замяніць класавую барацьбу нацыянальнай варожасцю.

У эпоху імперыялізму буржуазія ператварыла нацыяналізм у ідэалагічны сродак падрыхтоўкі імперыялістычных войнаў, у сродак апраўдання палітыкі заняволення чужых народаў. У час першай сусветнай імперыялістычнай вайны буржуазія ўсіх ваюючых краін сумесна з нацыянал-шавіністамі з II Інтэрнацыянала адурманьвала народныя масы ілжывымі дозунгамі абароны буржуазнай айчыны.

У перыяд Вялікай Айчыннай вайны нямецкі фашызм у галіне ідэалогіі азначаў крайняе цемрашальства, прапаведзь чалавеканенавіснай разбойніцкай «філасофіі» і маралі. Фашызм абапіраўся на расавую тэорыю, згодна якой нямецкая буржуазія нібы мае «права» на сусветнае панаванне і з'яўляецца адзіна «паўнацэннай» расай у супрацьлегласць астатнім, «няпоўнацэнным» і «ніжэй-

ПАКУТЫ АСТРОУСКАГА

Радусь гаруе: — Эх, Ганько... Даў дубе... Вось сабака! І райх яму не дапамог. А я, прызнацца, плакаў і абнімаў яго не раз. Як вернага пахолка. Ганько мне радных падбіраў На розных барахолках. А сам пад шыльдай «СБМ» Лайдачыўся, пачвара — Радзіму фрыцам прадаваў З Абрамавай на пару. Праз іх, нягоднікаў, і мне Няма нідзе спакою. І радных побач не відаць — У Парыжы талакою Стрыгуць другога барана... Прабачце, прэзідэнта. Ды ён галюткі, як Адам, Скупіцца на прэзенты; Затое сам за трох дзярэ З Беларутэнаў скуру. Нам, кажа, трэба павышаць Змагарную культуру... А каб цябе, Абрама, грэм! Махлюеш ты, халера. Я, брат, па шапцы атрымаў. І вам ніхто не верыць... Сядзі ў экзылі, як пацук, І не чапай нікога. Нам, мусіць, толькі на той свет

Адкрытая дарога.

Кіраўніком штаба СБМ пры так званай БНР з'яўляўся Міхал Ганько. Імя гэтага чалавека нельга вымаўляць без агіды. Ганько, які згубіў чалавечы аблічча, прадаў душу за маркі і пфенінгі, выпягнуў руку напярэд і з пенай выкрываў: «Жыве Беларусь!» Мора слёз і крыві цякло па зямлі беларускай, а Ганько і Абрамава клаліся, што «Утварэнне Беларускай дзяржавы пад пратэктаратам гітлераўскай Германіі прывядзе да росквіту краю і шчасця».

Нямала «папрацавалі» беларускія нацыяналісты і над тым, каб масварыць беларусаў з рускімі, выклікаць недавер да іх, прызізіць ролю і значэнне рускага народа ў садружнасці народаў і нацый СССР. Але саветская моладзь, як і ўсе саветскія людзі, якія знаходзіліся ў тыле ворага, не пайшла на змову з нацыяналістамі, а ішла ў партызаны.

У сваім развіцці партызанскі рух прайшоў рад этапаў; разрозненыя партызанскія групы вырасталі ў атрады, атрады ператвараліся ў буйныя фарміраванні. Вакол партызан аб'ядноўваліся ўсё больш шырокія колы насельніцтва, у выніку чаго партызанскі рух прымаў нябачны размах.

Нямала часу прайшло з той пары, як адгрымелі апошнія бал Вялікай Айчыннай вайны. Саветкі народ залячыў раны, нанесеныя краіне вайной, і пасляхова будзе камуністычнае грамадства. Аднак імперыялізм і зараз стараецца выкарыстаць нацыяналізм для захавання сваёй сістэмы, для барацьбы супраць нацыянальна-вызваленчага руху прыгнечаных ім народаў, для аслаблення лагера міру і сацыялізма.

Даць адпор брудным інтрыгам нацыяналістычных наймітаў падпальшчыкаў новай вайны — справа гонару кожнага патрыёта нашай рабоча-сялянскай Бацькаўшчыны.

В. МІРАНОВІЧ.

з беларусаў у выглядзе членскіх узносаў і розных ахвяраванняў.

Убачыўшы, што іх хітрыкі сталі вядомыя шырокай грамадскасці, Абрамчык з Шыманцом дамовіліся разыграць камедыю. Яны падзялілі грошы, якія яшчэ засталіся ў касе, пасля чаго Абрамчык звольніў Шыманца з пасады «міністра фінансаў», абвінаваціўшы яго ў незаконным выдаткаванні грамадскіх сродкаў. Грошай у касе не стала, затое хутка ў Шыманца і Абрамчыка з'явіліся ўласныя дамы.

Не адстаюць ад Абрамчыка і Шыманца астатнія верхаводы гэтай кучкі — старшыня АБРФ Навумовіч, яго намеснік Кавалеўскі і казначэй Міцкевіч. Яны пастаянна вымагаюць у беларусаў «ахвяраванні» на розныя фонды, а сабранымі грашыма распараджаюцца, як сваімі ўласнымі. Непэўна, за гэтыя грошы Навумовіч пабудаваў сабе дом побач з домам Абрамчыка, і не будзе нічога дзіўнага, калі праз некаторы час з'явіцца дамы ў Кавалеўскага і ў Міцкевіча. Яны ж таксама ўдзельнічаюць у дзялёжцы грошай, атрыманых ад амерыканцаў і ад ашуканых беларусаў з іншых краін.

Баларусы ў Францыі ўжо не вераць Абрамчыку і яго памагатым і не даюць ім грошай. Няхай жа і ў іншых краінах сумленныя эмігранты ведаюць, куды ідуць забрэненыя імі грошы, якія яны ахвяруюць гэтым ненажэрным нацыяналістычным драпежнікам.

С. Х. Францыя.

Маланія Сямёнаўна Грын (у цэнтры) перад пасадкай у самалёт сфатаграфавалася са сваімі роднымі.

ТАК НАБЫВАЮЦА ВІЛЫ

Паважаная рэдакцыя! У газеце «Голас Радзімы» № 90 (475) я прачытаў кароценькае пісьмо П. Ф. з Парыжа аб махлярскіх хітрыках Шыманца. Аўтар пісьма зусім правільна паказаў маральнае аблічча гэтага прайдзісвета. Але Шыманец не адзінока. У яго ёсць сябры. Дазвольце мне расказаць аб іх хітрыках чытачам газеты.

У мінулым я сам быў членам так звананага аб'яднання беларускіх рабочых у Францыі, добра ве-

даю завадатаяў гэтай арганізацыі і павінен сказаць, што ўсе яны ніколі не лепшыя за Шыманца. У час вайны гэтыя «партыёты», як і Шыманец, актыўна супрацоўнічалі з гітлераўцамі, а цяпер выдаюць сябе за сяброў беларускага народа і клянучца, быццам яны змагаліся за «свабодную Беларусь».

Беларусы ў Францыі даўно распазналі сапраўднае аблічча гэтых прайдзісветаў і адварнуліся ад іх. Арганізацыя фактычна развалілася і налічвае зараз усяго 10 —

15 чалавек, такіх як Абрамчык, Навумовіч, Кавалеўскі, Міцкевіч, Шыманец, Маскалік і яшчэ некалькі аматараў пажывіцца на чужы рахунак. А жывуць яны ў Парыжы і яго ваколіцах.

Ліхаманкавая мітусня гэтых вырадкаў вакол неіснуючага «беларускага пытання» не варта выедзенага яйка. Але для галодных пацукі, як кажуць, і пацяруха — спажыва, калі ў засаках пуста. Балбочучы аб неабходнасці змагацца за «вольную Беларусь», нацыяналістычныя падгалоскі падпальшчыкаў новай вайны мараш аб нажыве за кошт простых людзей, адурманеных іх прапагандай.

Галоўным заправілам гэтай вартай жалю кучкі палітычных банкрутаў з'яўляецца Мікола Абрамчык, які называе сябе прэзідэнтам БНР. Пасада прэзідэнта дае яму выгоду: ён нідзе не працуе, а жыве на шырокую нагу, пабудаваў сабе дзве вільы, адну з іх збіраецца прадаць, купіў легкавую аўтамашыну. Абрамчык пастаянна раз'язджае па розных краінах, штогод пасылае сваю жонку на дарагія курорты, дзе яна праводзіць па некалькі месяцаў.

Простыя эмігранты зацікавіліся, адкуль жа спадаў Абрамчык бярэ столькі грошай, і аднойчы запыталі аб гэтым у яго. Нахабна ўхмыльнуўшыся, Абрамчык адказаў: «Гэта мая асабістая справа».

Нарэшце выявілася, што Абрамчык разам з Шыманцом і іншымі прыбліжанымі выдаткоўвае на ўласныя патрэбы сродкі, сабраныя

Алег Караваеў — чэмпіён свету

ІАКАГАМА. Беларускі спартсмен Алег Караваеў стаў першым чэмпіёнам свету 1961 года на класічнай барацьбе ў лягчэйшай вазе. У апошнім пятым крузе чэмпіянату, які тут праходзіў, мінскі студэнт, чэмпіён свету 1958 года і XVII Алімпійскіх гульняў атрымаў перамогу па ачках над чэхаславацкім барцом Шведам.

А. Караваеў.

КАКАЗВАЕ БЕЛАРУСЬ

На Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР

Зноў шырока расчыніліся дзверы павільёнаў у цудоўным горадзе-садзе на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР. Многа цікавага ўбачылі першыя наведвальнікі. Ва ўсіх павільёнах абнавілася экспазіцыя, з'явіліся тысячы новых экспанатаў.

Прыкметныя перамены адбыліся і ў павільёне Беларускай СССР. Яго экспазіцыя створана амаль занова. Па абодва бакі галоўнага ўваходу ў павільён стаяць афарбаваныя ў чырвоны колер два трактары апошніх парак, выпушчаныя Мінскім автамабільным заводам. Яны як бы служаць сімваламі сучаснага Беларускага рэспублікі магутнай індустрыі і перадавой механізаванай сельскай гаспадаркі. Перакавальным пацвярджэннем гэтага ўдзялення ўся экспазіцыя павільёна.

Прамысловасць Беларусі ўносіць дастойны ўклад у развіццё народнай гаспадаркі краіны. На яе прадпрыемствах выпускаецца 0,7 працэнта ўсіх станкоў і 4,4 працэнта ўсіх трактараў, якія вырабляюцца ў Савецкім Саюзе. За першыя два гады сямігодкі прадпрыемствы рэспублікі асвоілі вытворчасць больш за 400 новых відаў станкоў, машын і прыбораў. За гэты ж час уведзена ў строй больш за 60 буйных прадпрыемстваў і цэхаў. Сусветную вядомасць заваявалі беларускія аўтамашыны, аўтаматэчныя лініі, радыёпрыёмнікі, тэлевізары.

Поспехам калектыву Мінскага аўтазавода прысвечаны спецыяльны стэнд. Яго матэрыялы расказваюць аб тым, як аўтазаводцы змагаюцца за выкананне пастаўленых задач. А яны працягваюць грандыёзныя. За сямігодку вытворчасць аўтамашын павялічылася ў 1,6 раза.

Не менш складаную задачу вырашаюць мінскія трактаразаводцы. У 1961 годзе вытворчасць трактараў павялічыцца ў параўнанні з 1959 годам у 1,4 раза. У 4,5 раза ўзрасце выпуск аўтаматэчных ліній.

Матэрыялы павільёна расказваюць аб тым, што ў рэспубліцы ўжо мадэрнізавана 3300 дзіннак тэхналагічна абсталявання, што дало 600 мільянаў рублёў эканоміі. Да гэтай сумы дадаць 115,8 мільянаў рублёў, сэканомленых у выніку каранення больш 30 тысяч спецыялізаваных прапацоў.

У залах павільёна можна ўбачыць станкі, прыборы, матэрыялы, швейныя машыны, веласіпеды, радыёапаратуру, гадзіннікі, апаратуру, стройматэрыялы, прыборы дрэваапрацоўчай, хімічнай, лёгкай, шкляной, харчовай прамысловасці.

На многіх экспанатах прыцягваюць увагу невялікія таблічкі

з надпісам: «Экспанат 1961 года». Гэта — матэрыялы «М-204» і «М-101» Мінскага мотавелазавода, машына для выпрабавання на вынослівасць шатуноў рухавікоў унутранага згарання, створаная ў лабараторыі Інстытута машыназнаўства і аўтаматэзацыі Акадэміі навук БССР, макет бясцэнтрава-шліфавальнага станка з прыстасаваннем для загрузкі і выгрузкі вырабаў. Такімі таблічкамі забяспечаны таксама вырабы шкляной, дрэваапрацоўчай, хімічнай і іншых галін прамысловасці.

У адной з залаў экспануецца вялікая карта рэспублікі. Па ёй можна меркаваць, як бурна развіваецца ў Беларусі вытворчасць электраэнергіі. Калі ў 1913 годзе ў рэспубліцы выраблялася 3 мільёны кілават-гадзін, то ўжо ў 1960 годзе электрастанцыі далі 3 655 мільянаў кілават-гадзін. У канцы сямігодкі вытворчасць электраэнергіі дасягне 800 мільярадаў кілават-гадзін.

Рад стэндаў расказвае аб дасягненнях працаўнікоў сельскай гаспадаркі. Асобны стэнд прысвечаны калгасу «Камінтэрн» Магілёўскага раёна. У 1960 годзе тут на кожныя сто гектараў сельгасугоддзяў даводзілася 43 галавы буйнай рагатай жывёлы, у тым ліку 18 кароў, 101 свіня; атрымана па 119,2 цэнтнера мяса ў жывой вазе, у тым ліку 76 цэнтнераў свініны, і 391 цэнтнер малака.

Поспехамі ў дасягненні высокіх ураджаюў Ільну дзеляцца працаўнікі сельскай гаспадаркі Талачынскага раёна Віцебскай вобласці. Ільноводы гэтага раёна на плошчы 4312 гектараў сабралі па 5,7 цэнтнера Ільновалкі і 5,4 цэнтнера насення з гектара.

Кожны экспанат павільёна сведчыць аб тым, што працоўныя Беларусі ўпарта змагаюцца за выкананне абавязанняў, узятых у гонар XXII з'езда партыі. А яны вялікія і адказныя. Калектывы прадпрыемстваў Беларускага саўнаргаса абавязаліся да адкрыцця з'езда выпусціць прадукцыі звыш плана не менш чым на 30 мільянаў рублёў.

Вялікі раздзел выстаўні прысвечаны дасягненням рэспублікі ў галіне культуры. Яго матэрыялы расказваюць аб развіцці адукацыі, аховы здароўя, пашырэнні сеткі тэатраў, кіно, бібліятэк і інш.

Паўнакроўным, кіпучым жыццём жыве сёння Беларусь. І гэта пераканальна і наглядна адлюстроўвае экспазіцыя беларускага павільёна Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі.

Р. РОДЗІН.

ВЯЛІКІ РЭВАЛЮЦЫЯНЕР-ДЭМАКРАТ

Да 150-годдзя з дня нараджэння В. Р. Бялінскага.

Уся краіна адзначае 150-годдзе з дня нараджэння вялікага сына рускага народа, таленавітага крытыка і публіцыста Вісарыёна Рыгоравіча Бялінскага.

В. Р. Бялінскі нарадзіўся ў 1811 годзе ў горадзе Свеабаргу ў сям'і павятовага ўрача. У 1829 годзе ён паступіў у Маскоўскі ўніверсітэт, але хутка быў выключаны з яго. Прычынай паслужыў твор маладога Бялінскага—драма «Дзімітрый Калінін», у якой было падвергнута рэзкай крытыцы прыгоннае права і памешчыцкае самавольства.

Пачынаючы з 1833 года, Бялінскі выступае як літаратурны крытык. Ён працуе ў літаратурных часопісах «Телескоп», «Московский наблюдатель», «Отечественные записки», з 1846 года і

да канца жыцця—у часопісе «Современник».

Саракавыя гады XIX стагоддзя — гады росквіту літаратурна-крытычнай і публіцыстычнай дзейнасці Бялінскага. Ён напісаны дзесяткі артыкулаў і рэцэнзій на творы Дзяржавіна, Пушкіна, Лермантава, Астроўскага і многіх іншых. Сваімі крытычнымі артыкуламі ён заваяваў велізарны аўтарытэт у перадавых колах грамадства і злосную нянавісць у правіцеляў царскай Расіі. Артыкулы Бялінскага выходзілі моладзь у духу нянавісці да прыгняталінікаў, выкрывалі прыгоннікі ідэі вялікадзяржаўцаў, абуджалі ў перадавых людзях спачуванне народу і імкненне падняць працоўныя масы на барацьбу супраць царызму.

Бялінскі быў сапраўдным патрыётам свайго

народа, свайго Радзімы. Патрыятызм Бялінскага быў непарыўна звязаны з яго рэвалюцыйным дэмакратызмам. Ён заклікаў да знішчэння старых прыгонных парадкаў і стварэння новай айчынай эканомікі, дзяржаўнасці і культуры, якія б адпавядалі інтарэсам народа. Яшчэ ў тыя змрочныя часы Бялінскі прадказваў вялікую будучыню свайго Радзіме. Ён пісаў: «Зайздросцім унукам і праўнукам нашым, якім суджана бачыць Расію ў 1940 годзе, якая будзе стаяць на чале адукаванага свету, даваць законы і навуцы і мастацтва і прымаць даніну глыбокай павягі ад усяго перадавога чалавецтва». Мары яго здзейсніліся. Наша краіна стала адной з самых перадавых, самых культурных і адукаваных краін у свеце.

Бялінскі ненавідзеў бязродных касмаполітаў, якія аддавалі перавагу і паважалі толькі ўсё замежнае, і называў іх «бясчэстнаватымі бадзягамі ў чалавецтве».

Пастаянныя нястачы і праследаванні царскага ўрада рана падарвалі здароўе Бялінскага. Ён захварэў на сухоты і ў 1847 годзе паехаў лячыцца за граніцу, аднак паездка не падмацавала яго здароўя. У 1847 годзе Бялінскі памёр і быў пахаваны ў Пецяярбургу.

Вялікі дзеяч рускай дэмакратычнай культуры, які пракладаў новыя шляхі ў літаратуры і мастацтве, Бялінскі бяспечна дарагі савецкаму народу. Яго цудоўныя творы заўсёды будучы нацыянальнай гордацю народаў Савецкага Саюза, у тым ліку і беларускага народа.

Сардэчныя сустрэчы

мы маем магчымасць сустрэцца і дзяліцца вопытам сваіх дасягненняў у развіцці музычнай культуры.

Пасля кароткіх прамоў і ўручэння падарункаў прысутныя праслухалі цікавую канцэртную праграму. Кожны нумар яе быў

горача сустрэты слухачамі.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Ірына Вішнёва выконвае на народным інструменце мелодыю «Цвіце бэз». 2. Выступае хор і аркестр Вільнюскага музычнага вучылішча; 3. Дырэктар Мінскага музычнага вучылішча дзякуе літоўскім гасцям за падарунак.

Сяргей ГРАХОУСКІ

Зялёная кніга

Я з маленства чытаю зялёную кнігу,
Як старонкі, гартаю лугі і палі,
Што шумяць, шапаццяць і гамонаць паціху
І складаюць адвечную песню зямлі.
Я гляджу на зялёнае рослае жыта,
І сябе папракаю, што многа пражыта,
На крутыя муроўні ў лузе стары
А куды ні зірнеш — застаюцца даўгі.

Колькі я не ўзараў, не скасіў не пасеяў,
Колькі я не праклаў пуццявін і дарог,
І не вытаптаў сцежак па золкай расе я,
А за сорок гадоў болей вытаптаць мог!
Я сябе вінавачу, сябе папракаю,
Я ніколі палёгкі нідзе не прашу.
Я з маленства зялёную кнігу чытаю,
Аб зямлі свайго новыя вершы пішу.

НАШЫ РАДЫЁПЕРАДАЧЫ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ
Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу:
на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30;
на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.
Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін;
на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

часу: з 19.30 да 20.30 на хвалі: 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскім часу на кароткіх хваліх 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, праспект Імя Сталіна, 77. Дом друку, пакой № 20. Для пісьмаў (for Briefe): Minsk, Post-Bllessfach № 14.

РЭДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ.

